

Datum vergadering : 27 februari 2025 Agendapunt :

Zaaknummer : 2025-012438

Programma : Wonen en Werken

Portefeuillehouder : J.P.G. Hazen

Commissie : Wonen en Werken

Onderwerp : Nadere uitwerking uitvoeringsprogramma groene en recreatieve verbindingszone

Bijlage

1. Ontwerpen Uithoorn groene en recreatieve verbindingszone

Korte inhoud

De vliegwielprojecten zijn een nadere uitwerking van vijf projecten van het uitvoeringsprogramma gebiedsvisie groene en recreatieve verbindingszone dat op 27 oktober 2022 is vastgesteld (z2022-044280). De projecten dienen als katalysator voor verder ontwikkeling en verbetering binnen de gemeente. De projecten zijn bedoeld om een impuls te geven aan de lokale leefomgeving. Door strategische investeringen en initiatieven te nemen wil de gemeente een sneeuwbal effect creëren dat leidt tot een bredere en duurzame ontwikkeling. Er zijn in totaal 5 vliegwielprojecten, namelijk:

1. Helofytenfilter
2. Vuurlijn
3. Vuurlijn sportvelden
4. 't Vrije Noortveen
5. WRK leiding

Een van de vliegwielprojecten is de Vuurlijn, in de ontwerpen ook wel zone 2 genoemd. De Vuurlijn is onderdeel van de Stelling van Amsterdam. De Vuurlijn in de gemeente behoeft verbetering doordat deze niet zichtbaar is. De liniedijk zelf is opengesteld voor wandelaars, maar dat is niet duidelijk. Het wandelpad is slecht zichtbaar en niet goed toegankelijk. De aanwezige bebording is matig, slecht leesbaar en ontbreekt aan educatieve en culturele informatie, waardoor de unieke waarde van de Vuurlijn onduidelijk is. De provincie kan financieel bijdragen met subsidie voor de realisatie van het project vanwege de Unesco status. Tot juni 2025 is deze mogelijkheid er, daarom wordt financiering voor dit project vooruitlopend op de rest aangevraagd.

Aan de Raad.

Overwegingen

Met het realiseren van de vliegwielprojecten wordt er uitvoering gegeven aan de visie groene recreatieve verbindingszone van de gemeente. Dit is een gebiedsvisie voor het gebied tussen de Westeinderplassen en de Amstel in samenhang met groene verbindingen door de woonwijken van Uithoorn naar het buitengebied. De Vuurlijn vormt de belangrijkste groene en recreatieve drager van het gebied van de groene recreatieve verbindingszone in Uithoorn. Deze is op dit moment ontoegankelijk en weinig zichtbaar. Het aanbrengen van een wandelpad boven op de dijk als continu en informeel wandelpad geeft langzaam verkeer een meer prominente positie. De toegankelijkheid op de Vuurlijn wordt daarmee vergroot. De overige vliegwielprojecten vormen de verbinding van het groenblauwe casco en de bestaande

recreatieve netwerk en vormen de basis voor het mogelijk toekomstige recreatieve netwerk. In de bijlage zijn de ontwerpen opgenomen die een nadere uitwerking zijn van het uitvoeringsprogramma groene en recreatieve verbindingzone.

Daarnaast is de Vuurlijn onderdeel van De Stelling van Amsterdam. Dit is het militaire verdedigingswerk dat in de periode van 1880 tot 1920 is aangelegd ter bescherming van Amsterdam. In 1996 is de Stelling toegevoegd aan de werelderfgoedlijst van UNESCO. Door UNESCO zijn de volgende uitzonderlijke en universele waarde van de Stelling van Amsterdam toegekend:

1. Een uniek, samenhangend en goed bewaard gebleven, laat negentiende-eeuwse en vroeg twintigste-eeuwse hydrologisch en militair landschappelijk geheel, bestaande uit: een doorgaand stelsel van liniedijken in een grote ring om Amsterdam; sluizen en voor- en achterkanalen; forten, liggend aan accessen; inundatiegebieden; voormalige schootsvelden en verboden kringen; de landschappelijke inpassing en camouflage van de voormalige militaire objecten.
2. Relatief grote openheid.
3. Groene en relatief stille ring rond Amsterdam.

De provincie Noord-Holland investeert in de Stelling van Amsterdam, omdat zij eerstverantwoordelijke overheid zijn voor het behoud en beheer van de Stelling. De provincie zorgt voor het beschermen en behouden van de uitzonderlijke universele waarde van het UNESCO-Werelderfgoed en heeft een rol als regelgever, handhaver, coördinator en subsidiegever. De lijnvormige verbindingselementen vormen de fysieke, landschappelijke en cultuurhistorische ruggengraat van de Stelling en zijn cruciaal zijn voor de beleevingswaarde van de Stelling als geheel.

In Uithoorn is een deel van deze verdedigingslinie aanwezig dat verbetering behoeft. In 2020 heeft de provincie Noord-Holland een quick scan laten uitvoeren, waarin de gehele stelling geïnventariseerd is op herstelbehoefte en zijn er voor meerdere trajecten voorstellen gedaan voor herstel en versterking van de recreatie- en educatiemogelijkheden. De liniedijk is opengesteld voor wandelaars, maar dat is niet duidelijk aangegeven en er is geen duidelijk en enigszins comfortabel voetpad aanwezig. Zone 2 van de vliegwielprojecten bestaat uit het verbeteren van het historische pad door dit toegankelijker te maken voor publiek en de zichtbaarheid te vergroten van de historische en culturele waarde door educatieve informatie te verstrekken langs de route. Er wordt aanvullende informatie verstrekt over de historische bezienswaardigheden (forten, aarden batterijen en damsluis) en de Liniedijk zelf door middel van informatieborden en bewegwijzering.

Vanuit de Provincie Noord-Holland is in de stakeholdergesprekken aangegeven dat de huidige toegang tot de sportvelden van KDO in zijn huidige afmetingen en vormgeving niet voldoet. In overleg met KDO wordt deze aangepast. De provincie heeft in de rol van subsidiegever toegezegd om een financiële bijdrage te leveren voor de realisatie van zone 2, Vuurlijn van de vliegwielprojecten. De Provinciale Staten moet hier nog akkoord op geven.

Argumenten om budget beschikbaar te stellen en zone 2 te realiseren:

1. Door budget beschikbaar te stellen kan het project Vuurlijn, zone 2 worden gerealiseerd. Door zone 2, Vuurlijn te realiseren wordt er concreet uitvoer gegeven aan de visie groene en recreatieve verbindingzone van de gemeente.
2. Het realiseren van zone 2, Vuurlijn draagt bij aan de versterking van de liniedijk ten behoeve van de Stelling van Amsterdam en de universele unieke waarde. Dit is een van de ambities vanuit de provincie en de gemeente.
3. Vergroten van recreatiemogelijkheden binnen de gemeente Uithoorn voor bewoners en bezoekers. Dit draagt bij aan de maatschappelijke effecten van de gemeente voor haar inwoners en bezoekers en de wensen vanuit de provincie.
4. Ten slotte kan de gemeente gebruik maken van de subsidiemogelijkheden die de provincie verstrekt voor het versterken van de cultuurhistorische en recreatieve waarden binnen de gemeente door zelf een deel van het budget beschikbaar te stellen.

Alternatieven

Er zijn verschillende alternatieven denkbaar als er niet wordt besloten om te investeren in de vliegwielprojecten, of in ieder geval in zone 2:

1. Het verlies van cultureel erfgoed in de gemeente Uithoorn. Zonder investeringen kan de zichtbaarheid en het onderhoud van het UNESCO-werelderfgoed niet verbeterd worden of achteruit gaan. De historische waarde kan verloren gaan.
2. Geen verbetering van de groene en recreatieve waarde voor bewoners en bezoekers van de gemeente Uithoorn. Het realiseren van het wandelpad op de Vuurlijn vergroot toegankelijkheid en zichtbaarheid van het pad. Met het realiseren van de overige vliegwielprojecten wordt er een verbinding gelegd tussen recreatieve gebieden.
3. Het gevraagde budget kan in andere zaken worden geïnvesteerd door de gemeente. Echter, draagt dit bij aan verschillende maatschappelijke effecten uit het CUP en geeft het fysiek invulling aan verschillende ambities die zijn omschreven in beleidsstukken van de gemeente en de provincie Noord-Holland.
4. Een ander vliegwielproject voorrang geven. Er is dan meer budget nodig vanuit de gemeente, omdat er op dit moment geen subsidiemogelijkheden zijn vanuit de provincie. Vanuit het UNESCO-werelderfgoed vervalt de aanvraag voor subsidiemogelijkheden na juni 2025.

Aanpak

De provincie kent de subsidie toe in maart 2025 of in de zomer van 2025. Dit is afhankelijk van de besluitvorming bij provincie Noord-Holland. Wanneer de subsidie is toegekend en uitgekeerd kan zone 2 de Vuurlijn worden gerealiseerd na het uitwerken van de schetsontwerpen en communicatie en participatie met de stakeholders. Zo worden er nadere afspraken gemaakt met de omliggende horecazaken over de eventuele invulling van een mobiele horecastand nabij de Vuurlijn en met het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht afspraken gemaakt over beheer, onderhoud en eigendom.

Financiële overwegingen

In het kader van het traject Sterk voor de toekomst is een inventarisatie gemaakt van investeringen die nog niet of slechts deels in de begroting zijn opgenomen. Bij de Kadernota 2026 zal een besluit worden genomen voor welke investeringen ruimte wordt vrijgemaakt in de begroting om deze te kunnen uitvoeren. De vliegwielprojecten maken onderdeel uit van deze inventarisatie.

Fiscale aspecten binnen een project zijn van invloed op het benodigde budget. Het aan te leggen pad op de Vuurlijn bevindt zich grotendeels op grond in eigendom van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Om de BTW op de projectkosten én op de toekomstige beheerkosten te mogen compenseren, is het noodzakelijk dat er voorafgaand aan de start van de werkzaamheden een recht van opstal wordt gevestigd door de gemeente op de aan te leggen paden. Bij deze budgetaanvraag wordt ervan uitgegaan dat aan deze voorwaarde wordt voldaan en de BTW daardoor geen kostenverhogende factor is. Alle uitgaven zijn genoemd exclusief BTW.

De kosten voor het realiseren van zone 2 zijn geraamd op € 164.850. De provincie Noord-Holland heeft toegezegd bij de kunnen dragen aan de realisatie van het project vanuit Westeinderscheg en UNESCO. Zij hebben toegezegd om de realisatiekosten te betalen. Hierover moet door Provinciale Staten nog een besluit worden genomen wat naar verwachting in maart of in de zomer van 2025 gebeurt. De voorbereidings- en directiekosten zijn geraamd op € 45.000. De totale uitgaven voor het project bedragen daarmee € 209.850. Dit bedrag wordt aangevraagd als uitgavenbudget voor dit project, onder voorwaarde van toekenning van een subsidiebedrag (inkomstenbudget) van de provincie Noord-Holland van € 164.850. Per saldo is het gemeentelijk aandeel in de kosten van het project dan € 45.000, zijnde de voorbereidings- en directiekosten.

Voor de afschrijving van investeringen hanteert de gemeente de componentenmethode. De realisatie van dit project behelst voornamelijk een investering in half verharding en in betonnen trapelementen. De verwachting is dat de voorbereiding plaatsvindt in 2025 en de uitvoering in 2026. De kapitaallasten van de investering in half verharding bedragen € 2.590 vanaf 2027, uitgaand van een afschrijvingstermijn van 25 jaar (conform de afschrijvingstermijn van verhardingen) en een rentepercentage voor toekomstige leningen van 3,25%.

Omdat de investering in de betonnen trapelementen na aftrek van de te verwachten subsidie lager is dan de activeringsgrens van € 25.000, worden de uitgaven en inkomsten van dit investeringsdeel als incidentele baten en lasten

in de exploitatie verantwoord. Per saldo levert dit een nadeel van € 9.270 op in 2025. Voorgesteld wordt dit bedrag te onttrekken aan de budgetegaliseringsreserve.

Na aanleg van het pad zijn de extra beheerkosten voor de gemeente geraamd op € 3.500 per jaar. Deze extra kosten gaan in per 2027, na afronding van het project in 2026.

In onderstaande tabellen zijn de financiële gevolgen van de investering samengevat:

Omschrijving investeringsdeel	Half verharding	Betonnen trapelementen	Totaal
Uitgaven	166.620	43.230	209.850
Subsidie	130.890	33.960	164.850
Gemeentelijk aandeel	35.730	9.270	45.000

Omschrijving financiële gevolgen voor de exploitatie	2025	2026	2027
Uitgaven betonnen trapelementen	9.270	33.960	
Subsidie betonnen trapelementen		33.960	
Kapitaallasten halfverharding			2.590
Beheerkosten zone 2 Vuurlijn			3.500
Financiële gevolgen voor de exploitatie	9.270	0	6.090

Communicatie

Buurtbeheer De Kwakel wordt schriftelijk geïnformeerd over het voornemen nadat het college een besluit heeft genomen. Verdere communicatie wordt in participatie met verschillende stakeholders gedaan, zoals in het kopje hieronder beschreven.

Participatie

De gebiedsvisie groene recreatieve verbingszone is tot stand gekomen met de participatie in de vorm van gebiedsateliers, inloopsessies, ambtelijke sessies en één-op-één gesprekken met belanghebbenden. De ontwerpen voor de vliegwielpromenades is een uitwerking daarvan. Specifiek voor zone 2 wordt er geparticipeerd met de provincie Noord-Holland (UNESCO), Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (eigenaar Vuurlijn) over de aanleg van het pad en nadere afspraken over beheer, onderhoud en eigendom, KDO betreft de toegang naar de voetbalvelden en naastgelegen horecavoorzieningen. De wens is om een horecavoorziening te plaatsen langs het wandelpad van de Vuurlijn ten behoeve van recreatie. Zij krijgen een eerste kans om hier een horecastand te plaatsen.

Voor de overige vliegwielpromenades wordt een participatieplan opgesteld zodra er geld beschikbaar is om deze te kunnen realiseren.

Duurzaamheid

Door het toevoegen en aanpassen van beplanting in de vliegwielpromenades 't Vrije Noortveen, helofytenfilter en WRK-leidingstrook kunnen deze positief bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit. Het toevoegen van beplanting heeft een positief effect op de biodiversiteit en het klimaat-adaptief maken van het gebied.

Externe reacties

N.v.t.

Voorstel

1. Onder voorbehoud van het beschikbaar stellen van een subsidie van € 164.850 door de provincie Noord-Holland voor de uitvoeringskosten van zone 2 Vuurlijn:
 - a. Een bedrag van € 209.850 aan uitgaven en € 164.850 aan inkomsten beschikbaar te stellen voor het realiseren van vliegwielpoort zone 2, Vuurlijn, waardoor het gemeentelijke aandeel in de projectkosten € 45.000 bedraagt.
 - b. De jaarlijkse beheerbudgetten vanaf 2027 te verhogen met € 3.500 voor beheer en onderhoud.
- 2) De financiële consequenties van het project als volgt te verwerken in de (meerjaren)begroting 2025:
 - a. € 166.620 aan investeringsuitgaven (€ 35.730 in 2025 en € 130.890 in 2026) en € 130.890 als investeringsinkomsten (in 2026).
 - b. € 43.230 aan incidentele uitgaven (€ 9.270 in 2025 en € 33.960 in 2026) en € 33.960 aan incidentele inkomsten.
 - c. Het incidentele bedrag van € 9.270 dat in 2025 ten laste komt van het begrotingssaldo, te onttrekken uit de budgetegaliseringsreserve in 2025.
 - d. De uit 2a voortvloeiende kapitaallasten van € 2.590 op te nemen vanaf 2027.

burgemeester en wethouders van Uithoorn,
de secretaris,

de burgemeester,

mevr. drs. M.C. Wegewijs

dhr. P.J. Heiliegers